

När en svarandepart är medlem i flera organisationer, och Arbetsdomstolens behörighet i ett mål enligt anställningsskyddslagen grundar sig på att den berörda arbetstagaren sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av, bör i första hand den organisation som har slutit detta kollektivavtal stämmas in om svaranden är medlem i den organisationen. Om den organisationen avstår från att föra svarandens talan, bör svarandens andra organisation tillfrågas om den är villig att göra det. Är den andra organisationen villig att föra svarandens talan, bör Arbetsdomstolen uppmuntra käranden att återkalla talan mot organisationen som träffat det kollektivavtal som grundar Arbetsdomstolens behörighet och i stället ansöka om tilläggsstämning på den andra organisationen.

Om ingen av organisationerna har slutit kollektivavtalet som grundar Arbetsdomstolens behörighet, bör i första hand den organisation svaranden varit medlem i längst stämmas in. Vill den organisationen inte föra svarandens talan bör Arbetsdomstolen förfara på motsvarande sätt som tidigare sagts.

Det får anses ankomma på käranden att i stämningsansökan uppge om svaranden är medlem i flera organisationer och vilka dessa i så fall är, om käranden känner till det. Det får förutsättas att en organisation som stäms in självmant uppger om svaranden är medlem i flera organisationer, om det inte framgår av ansökan om stämning.

KÄRANDE

Seko, Service- och kommunikationsfacket, Box 1105, 111 81 Stockholm

Ombud: förbundsjuristen Annika Wahlström, LO-TCO Rättsskydd AB, Box 5152, 121 18 Johanneshov

SVARANDE

1. Föreningen Byggföretagen i Sverige, Box 5054, 102 42 Stockholm

2. Implenia Sverige AB, 556382-5750, Otterhällegatan 1, 411 18 Göteborg

Angivna ombud för 2: advokaten Petter Wenhult och biträdande juristen

Malin Berndal, Elmszell Advokatbyrå, Rehnsgatan 11, 113 57 Stockholm

SAKEN

Ogiltigförklaring av avskedande m.m.; nu fråga om partsställning

BAKGRUND

Seko, Service- och kommunikationsfacket (Seko) ansökte om stämning mot Implenia Sverige AB (bolaget) och Föreningen Byggföretagen i Sverige (Byggföretagen) i mål enligt anställningsskyddslagen som berör en medlem hos Seko. Det angavs att det mellan parterna gällde kollektivavtal, men att medlemmen hade sysselsatts i arbete som avses med kollektivavtal för vilket bolaget är bundet av med Industrifacket Metall.

Stämning utfärdades i enlighet med ansökan om stämning.

Byggföretagen anförde att organisationen inte kunde betraktas som svarandepart, då Sekos medlem inte hade sysselsatts i arbete som omfattas av

organisationens kollektivavtal med Seko, och upplyste om att bolaget också är medlem i Föreningen Industriarbetsgivarna (Industriarbetsgivarna) som med Industrifacket Metall slutit det kollektivavtal under vilket Sekos medlem hade arbetat.

Fråga har uppkommit om vilken eller vilka organisationer som bör vara part på svarandesidan.

SKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Arbetsdomstolen ska som första domstol ta upp och avgöra tvist som väcks av arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av arbetsgivare som själv slutit kollektivavtal, om målet gäller antingen en tvist om kollektivavtal eller någon annan arbetstvist som avses i medbestämmandelagen eller en arbetstvist i övrigt under förutsättning att kollektivavtal gäller mellan parterna eller att enskild arbetstagare som berörs av tvisten sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av (2 kap. 1 § första stycket arbetstvistlagen). Vill någon föra talan vid Arbetsdomstolen mot en medlem i en arbetstagar- eller arbetsgivarorganisation ska också organisationen stämmas in. Det gäller om den organisationen hade fått föra en inverterad talan, t.ex. en talan om att den uppsägning som målet gäller är grundad på sakliga skäl, för sin medlem i Arbetsdomstolen. Organisationen kan då svara på medpartens vägnar, om denne inte själv utför sin talan (4 kap. 5 § arbetstvistlagen).

När det gäller en s.k. arbetstvist i övrigt räcker det enligt praxis inte att kollektivavtal gäller mellan de organisationer som är parter i målet (AD 1979 nr 5). Avgörande är i stället om den aktuella tvisten rör anställningsförhållanden som regleras av kollektivavtal eller berörs av gällande förhandlingsordningar (AD 1999 nr 99).

När en svarandepart i en arbetstvist i övrigt är medlem i flera organisationer uppkommer frågan om hur partsställningen på svarandesidan ska se ut. På

grund av risken för motstridiga processhandlingar bör en situation med flera taleberättigade organisationer på svarandesidan undvikas. Samtidigt bör beaktas intresset av att medlemmen i så stor utsträckning som möjligt kan få hjälp att utföra sin talan och, eventuellt, vid förlust slippa betala hela motpartens rättegångskostnad (jfr 5 kap. 2 § tredje stycket arbetstvistlagen). Med dessa utgångspunkter bör följande ordning gälla vid dubbelorganiserad svarande när Arbetsdomstolens behörighet grundar sig på att den berörda arbetstagaren sysselsätts i arbete som avses med kollektivavtal vilket arbetsgivaren är bunden av.

I första hand bör den organisation som har slutit detta kollektivavtal stämmas in om svaranden är medlem i den organisationen. Den organisationen kan nämligen antas ha bäst kunskap om förhållandena på avtalsområdet. Om den organisationen inte är villig att föra svarandens talan utan avstår, bör svarandens andra organisation tillfrågas om den är villig att föra svarandens talan. Är den andra organisationen villig att föra svarandens talan, bör Arbetsdomstolen uppmuntra käranden att återkalla talan mot organisationen som träffat det kollektivavtal som grundar Arbetsdomstolens behörighet och i stället ansöka om tilläggsstämning på den andra organisationen.

Om ingen av organisationerna har slutit kollektivavtalet som grundar Arbetsdomstolens behörighet – det kan t.ex. vara arbetsgivaren själv som slutit det – bör i första hand den organisation svaranden varit medlem i längst stämmas in. Vill den organisationen inte föra svarandens talan bör Arbetsdomstolen förfara på motsvarande sätt som tidigare sagts. Det får förutsättas att organisationerna medverkar genom att på förfrågan av Arbetsdomstolen uppge medlemstiden.

Det får anses ankomma på käranden att i stämningsansökan uppge om svaranden är medlem i flera organisationer och vilka dessa i så fall är, om käranden känner till det. Det får förutsättas att en organisation som stäms in självmant uppger om svaranden är medlem i flera organisationer, om det inte framgår av ansökan om stämning.

Bedömningen i detta fall

Kollektivavtalet mellan Byggföretagen och Seko grundar inte Arbetsdomstolens behörighet i detta fall, eftersom Sekos berörda medlem inte sysselsatts i arbete som avses med detta kollektivavtal och då kollektivavtalets förhandlingsordning enligt vad som framkommit inte heller är tillämpligt på tvisten.

Det är i stället kollektivavtalet mellan Industriarbetsgivarna och Industriefacket Metall, under vilket medlemmen sysselsatts, som grundar Arbetsdomstolens behörighet, eftersom bolaget är bundet av detta kollektivavtal genom sitt medlemskap i Industriarbetsgivarna. Därför bör i första hand enbart Industriarbetsgivarna stämmas in tillsammans med bolaget.

ARBETSDOMSTOLENS STÄLLNINGSTAGANDE

Arbetsdomstolen förklarar att i första hand ska Föreningen Industriarbetsgivarna, och inte Föreningen Byggföretagen i Sverige, vara svarandepart. Arbetsdomstolen uppmuntrar därför Seko, Service- och kommunikationsfacket att återkalla talan mot Föreningen Byggföretagen i Sverige och i stället ansöka om tilläggsstämning mot Föreningen Industriarbetsgivarna.

Ledamöter: Lars Dirke, Sören Öman, referent, och Catharina Nordlander.
Enhälligt.